

STYRANDE DOKUMENT

Sakområde: Budgetar, anslagsfördelning och verksamhetsuppdrag

Dokumenttyp: Riktlinjer

Beslutsfattare: Rektor

Avdelning/kansli: Ledningskansliet

Handläggare: Daniel Gillberg

Beslutsdatum: 2013-12-16

Träder i kraft: 2014-01-01

Giltighetstid: 2019-12-31

Bör uppdateras före: 2016-12-31

Ev dokument som upphävs: -

Bilaga till: rektors beslut Riktlinjer för fakultetsgemensamma ämnesområden

Riktlinjer för fakultetsgemensamma ämnesområden

1. Fakultetsgemensamt ämnesområde – Växtskydd

1.1 Allmänt

Växtskydd är ett av SLU:s profilområden och är i många avseenden unikt i landet, t.ex. inom yrkesutbildningar för jord-, trädgård- samt skogsbruk. Ämnesområdet finns representerat inom tre av SLU:s fyra nya fakulteter. I KoN- utvärderingen identifierades området som en av SLU:s starka forskningsprofiler, och för att ytterligare förstärka forskning och samverkan inom ämnet rekommenderades ett ökat samarbete och en bättre samordning inom ämnesområdet. Resurser har därför avsatts centralt som använts för ökad integrering av utomordentligt starka forskningsmiljöer inom området växtskydd. Bland annat har ett särskilt forskningsprogram om invasiva skadegörare startats (NJ).

Ett sätt att ytterligare öka kvalitet och samverkan inom växtskydd är att inrätta en fakultetsgemensam funktion för att utveckla och koordinera arbete inom växtskyddsområdet. Centrala frågeställningar är hur man utvecklar uthålligt, miljövänligt och ekonomiskt försvarbart växtskydd. Dessa frågor måste hanteras om Sverige ska kunna genomföra EU:s direktiv för hållbar användning av bekämpningsmedel och kopplar starkt till SLU:s satsningar på CBC och CKB. Även de mål som formulerats avseende ekologisk produktion har hög relevans för ämnesområdet växtskydd. SLU:s avnämare förväntar sig att SLU kraftfullt driver forskningen inom området och levererar de underlag som efterfrågas för att bidra till en hållbar utveckling.

1.2 Växtskyddskommittén sammansättning och mandatperiod

Växtskyddskommittén har sex ledamöter: 2 från NJ-fak (insekter, mikroorganismer, ogräs), 2 från LTV-fak (skadedjur, skadesjukdomar), 2 från S-fak (skadedjur, skadesjukdomar).

Ledamöterna utses av rektor, efter förslag av dekanerna, för en tid av tre år med början tre månader efter att nyvalda fakultetsnämnder har tillträtt. Det innebär att den första mandatperioden löper från den 1 januari 2014 tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2016.

Ordförande utses efter förslag av dekanus för NJ-fakulteten, vice ordförande utses efter förslag av dekanus för S-fakulteten. NJ-fakulteten har ansvaret för att samordna planering och uppföljning av verksamheten. Universitetsdirektören ansvarar för att gruppen får erforderligt administrativt stöd.

1.3 Åligganden

Växtskyddskommittén åligger att:

1. Verka för en intern samordning av SLU:s resurser och insatser inom området växtskydd (samordningen ska omfatta grundutbildning, infrastruktur och samverkan),
2. Verka för att kraftfullt stärka SLU:s profil inom området växtskydd gentemot omvärlden,
3. Till rektor lämna förslag på användningen av de medel som styrelsen avsätter för ändamålet. Alla anställningar och projekt som beviljas medel genom detta förslag måste innehålla en klar fakultetsgemensam profil för att skapa mervärden genom att resurserna vid fakulteterna tillvaratas.
4. En gång per år presenterar ordföranden framstegen för ämnesområdet på rektors ledningsråd.

1.4 Finansiering

Satsningen ska löpa under sex år (2014-2019) och med en sammanlagd anslagsram på 3 mnkr per år. Efter 3 år sker en utvärdering och därefter en prövning om satsningen ska fortsätta i ytterligare 3 år.

Finansieringen delas mellan SLU centralt och de berörda fakulteterna. SLU centralt bidrar med hälften av summan (1,5 mnkr/år) och fakulteterna delar den andra hälften lika. För år 2014 har styrelsen anslagit 0,75 mnkr. De centrala medlen fördelas då det finns en godkänd plan för hur de ska användas. Fördelningen sker till respektive fakultet i enlighet med planen.

Medlemmarna i gruppen utför sina uppgifter inom ramen för sina ordinarie anställningar. Direkta kostnader (resor, sammanträdeskostnader, etc.) belastar de medel som avsätts för kommittén.

2. Fakultetsgemensamt ämnesområde – Växtförädling för jordbruk, skogsbruk och trädgård

2.1 Allmänt

Framtidens agrara och hortikulturella växtodling och skogsbruk kommer att avkrävas optimal arealavkastning av produkter av god kvalitet, med minskad miljöbelastning och mindre energiinsats. Detta innebär i fallet jordbruk bl.a. minskad användning av bekämpningsmedel, och effektivare utnyttjande av växtnäring. Framtidens växtodlingssystem kan inte utvecklas utan att hänsyn tas till hur vi genom växtförädling kan förändra odlingsmaterialets egenskaper. För att möta framtidens krav måste odlingsmaterialet bl.a. ha ökad resistens mot skadegörare, förbättrad ogräskonkurrens, effektivare näringsupptag och efterfrågade kvaliteter. För plantmaterial inom skogsbruket gäller resistens mot skadegörare, effektivt näringsupptag och -utnyttjande, samt tålighet mot kyla och torka.

Växtmaterial med genetisk variation avseende olika egenskaper (dvs. genetiska resurser) har en central betydelse för växtförädlingens möjligheter att tillföra sortmaterialet nya egenskaper. Framgångsrikt arbete med karaktärisering och utnyttjande av genetiska resurser kommer att bli avgörande för hur vi lyckas klara jordbrukets, skogsbrukets och trädgårdsodlingens problem i framtiden. Genom att öka kunskaperna om viktiga egenskapers ärftliga variation i olika grödor får vi bättre möjligheter att genom växtförädling skraddarsy odlingsmaterial för framtida behov.

SLU arbetar med bl.a. kartläggning av genetisk variation och framtagning av nytt material med intressanta egenskaper för växtförädlingen. Olika egenskaper som sjukdomsresistens, ogräskonkurrens, näringsupptag, anpassning till ett (sannolikt ändrat) nordiskt klimat, samt grödans kvalitet studeras i grödor som vete, korn, oljeväxter, potatis, Salix, frukt, bär och en rad trädslag av intresse för skogsbruket. Utveckling och domesticering av nya grödor för miljövänliga odlingssystem (insådd, fånggrödor, flerårighet m.m.) ingår också i arbetet. I internationella samarbeten studeras också andra grödor som sädesslaget tef, oljeväxten Guizotia från Etiopien, cassava, sorghum, majs och ett flertal trädslag.

Arbetets karaktär varierar från mer grundläggande som t.ex. molekylär karaktärisering av genetisk variation till mer tillämpade som framställning av bladmögelresistenta sorter för den svenska potatisodlingen och fruktsorter som är konkurrenskraftiga i en svensk produktion. Arbetet bedrivs därför också med starkt varierande metoder från molekylära markörer, genteknik och cytogenetik till resistenstester, kemiska analyser och fältförsök.

2.2 Växtförädlingskommitténs sammansättning och mandatperiod

Växtförädlingsgruppen har sex ledamöter: 2 från LTV-fak, 2 från S-fak och 2 från NJ-fak. Ledamöterna utses av rektor, efter förslag av dekanerna, för en tid av tre år med början tre månader efter att nyvalda fakultetsnämnder har tillträtt.

Det innebär att den första mandatperioden löper från den 1 januari 2014 tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2016.

Ordförande utses efter förslag av dekanus för LTV-fakulteten och vice ordförande efter förslag av dekanus för S-fakulteten. LTV-fakulteten har ansvaret för att samordna planering och uppföljning av verksamheten. Universitetsdirektören ansvarar för att kommittén får erforderligt administrativt stöd.

2.3 Åligganden

Växtförädlingskommittén åligger att:

1. Verka för en intern samordning av SLU:s resurser och insatser inom växtförädling av jordbruks- och skogsbruksgrödor (samordningen ska omfatta grundutbildning, infrastruktur och samverkan),
2. Verka för att kraftfullt stärka SLU:s profil inom växtförädling av jordbruks- och skogsbruksgrödor gentemot omvärlden,
3. Till rektor lämna förslag på användningen av de medel som styrelsen avsätter för ändamålet. Alla anställningar och projekt som beviljas medel genom detta förslag måste innehålla en klar fakultetsgemensam profil för att skapa mervärden genom att resurserna vid fakulteterna tillvaratas.
4. En gång per år presenterar ordföranden framstegen för ämnesområdet på rektors ledningsråd.

2.4 Finansiering

Satsningen ska löpa under sex år (2014-2019) och med en sammanlagd anslagsram på 3 mnkr per år. Efter 3 år sker en utvärdering och därefter en prövning om satsningen ska fortsätta i ytterligare 3 år.

Finansieringen delas mellan SLU centralt och de berörda fakulteterna. SLU centralt bidrar med hälften av summan (1,5 mnkr/år) och fakulteterna delar den andra hälften lika. För år 2014 har styrelsen anslagit 0,75 mnkr. De centrala medlen fördelas då det finns en godkänd plan för hur de ska användas. Fördelningen sker till respektive fakultet i enlighet med planen.

Medlemmarna i kommittén utför sina uppgifter inom ramen för den ordinarie anställningen. Direkta kostnader (resor, sammanträdeskostnader, etc.) belastar de medel som avsätts för kommittén.

3. Fakultetsgemensamt ämnesområde – Odlingsystem för jordbruk, skogsbruk och trädgård

3.1 Allmänt

Produktion av jordbruksgrödor och träd är ett viktigt och självklart ämne vid ett lantbruksuniversitet, inte minst på grund av behovet inom utbildning inom agronom- och lantmästarprogrammen, hortonom- och trädgårdsingenjörprogrammen respektive jägmästar- och

skogsmästarprogrammen. Ett helhetsgrepp kring växtodling och skogsskötsel är nödvändigt, och en ansats där odlingsystemet är i centrum är särskilt viktigt för SLU. Forskningen inom hållbara odlingsystem (arter, sorter, odlingsåtgärder samt diversitet i tid och rum) fokuserar på synergier mellan grödor (inklusive träd) beroende på deras påverkan på biologiska, kemiska och fysikaliska växtbetingelser. Jordbrukets växtodling, hortikulturell produktion och skogsbruk kan betraktas som skötsel av ekologiska system, och bl.a. undersöker man effekterna av gröddiversitet på varierande faktorer såsom markbördighet och förhindrande av ogräs och växtsjukdomar. Nya grödor, integrering av baljväxter samt bättre utnyttjande av fånggrödor i odlingsystemen bidrar till en större diversitet och erbjuder ekosystemtjänster t.ex. kvävefixering, kolinlagring, minskade växtnäingsförluster och reducerat ogrässtryck. Nya metoder för effektiv återetablering av skog, olika former av kontinuitetsskogsbruk samt trädslagsval är viktiga frågor för framtidens skogsbruk. Den hortikulturella produktionen ger större styrningsmöjligheter beroende på produktionsgren. Produktion i växthus ställer krav på avancerade odlingsystem och teknik.

Framgångsrik forskning inom odlingsystemfrågor finns både på NJ-, S- och LTV-fakulteterna. Det som fattas är en samordning av resurser och ett ökat samarbete mellan dessa grupper. Vid de inblandade fakulteterna finns även forskning ämnesområden som utgör odlingsystemets komponenter (t.ex. markvetenskap och grödornas respektive trädens ekologi, hortikulturell mikrobiologi). En av ämnesgrupper inom FältForsk behandlar odlingsystemet. Denna grupp har varit ett forum för diskussioner mellan alla SLU:s forskare inom området och våra avnämare. Dessutom har det satsas en del på forskning kring växtproduktion genom olika KoN-satsningar. Därtill har extern expertis knutits till SLU inom ramen för NJ-fakultetens gästforskarprogram (Christine Watson vid VPE) och den nya nationella satsningen på fältförsöksresurs.

Forskningsområdet växtodlingssystem omfattar jordbrukets växtodling och trädgårdsodlingen som ekologiskt system och skötsel av skog. Inom hortikultur kan delar av produktionen liknas vid en högteknologisk industriell produktion. I forskningen studeras samspel mellan växt, mark, vatten, miljöfaktorer, och odlingsinsatser. Området omfattar även växtodlingssystemets samspel med omgivande ekosystem och samhälle. Verksamheten bedrivs idag bl.a. inom följande områden:

- Växtföljder.
- Samodling av grödor eller olika trädarter, t.ex. mellangrödor och bottengrödors effekt i odlingsystemet,
- Samspel mellan gröda, växtskadegörare, ogräs och odlingsmetoder,
- Näringsflöden, resursutnyttjande och produktion i olika växtföljder och i skogar som brukas med olika metoder,
- Långsiktiga växtföljds- och odlingsystemeffekter på mark och gröda studeras i långliggande fältexperiment,

- Nya odlingssystem för bättre resursutnyttjande och miljöanpassning i fält och växthus,
- Integrering av processbaserade modeller för att hantera komplexiteten i odlingssystemet,
- Utnyttjande av databaser och prognosmetoder för praktisk tillämpning i jord- och skogsbruk.

Det finns stora behov att öka produktiviteten inom skogsbruket bl.a. genom olika former av markbehandlingar, skogsgödsling samt användning av snabbväxande träarter såsom hybridasp och poppel. Det finns ett specifikt behov av att stärka forskningen kring trindsäd (dvs. ärter, bönor, vicker, lupin), då dessa grödor har en nyckelroll i framtidens uthålliga jordbruk, och kan bidra till ökad självförsörjning av protein i Sverige. Projekt med målet att öka avkastningen av och odlingssäkerheten för trindsädsgrödor är därför prioriterade.

3.2 Odlingssystemkommitténs sammansättning och mandatperiod

Odlingssystemkommittén har sex ledamöter: 2 från NJ-fak, 2 från S-fak och 2 från LTV-fak.

Ledamöterna utses av rektor efter förslag av de berörda dekanerna för en tid av tre år med början tre månader efter att nyvalda fakultetsnämnder har tillträtt. Det innebär att den första mandatperioden löper från den 1 januari 2014 tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2016.

Ordförande utses efter förslag från dekanus för NJ-fakulteten och vice ordförande utses efter förslag av dekanus för LTV-fakulteten. NJ-fakulteten har ansvaret för att samordna planering och uppföljning av verksamheten. Universitetsdirektören ansvarar för att kommittén får erforderligt administrativt stöd.

3.3 Åligganden

Odlingssystemkommittén åligger att:

1. Verka för en intern samordning av SLU:s resurser och insatser inom jordbrukets växtodlingssystem och skogsskötselfrågor (samordningen ska omfatta grundutbildning, infrastruktur och samverkan),
2. Verka för att kraftfullt stärka SLU:s profil inom jordbrukets växtodlingssystem och skogsskötsel gentemot omvärlden,
3. Till rektor lämna förslag på användningen av de medel som styrelsen avsätter för ändamålet. Alla anställningar och projekt som beviljas medel genom detta förslag måste innehålla en klar fakultetsgemensam profil för att skapa mervärden genom att resurserna vid fakulteterna tillvaratas.
4. En gång per år presenterar ordföranden framstegen för ämnesområdet på rektors ledningsråd.

3.4 Finansiering

Satsningen ska löpa under sex år (2014-2019) och med en sammanlagd anslagsram på 3 mnkr per år. Efter 3 år sker en utvärdering och därefter en prövning om satsningen ska fortsätta i ytterligare 3 år.

Finansieringen delas mellan SLU centralt och de berörda fakulteterna. SLU centralt bidrar med hälften av summan (1,5 mnkr/år) och fakulteterna delar den andra hälften lika. För år 2014 har styrelsen anslagit 0,75 mnkr. De centrala medlen fördelas då det finns en godkänd plan för hur de ska användas. Fördelningen sker till respektive fakultet i enlighet med planen.

Medlemmarna i kommittén utför sina uppgifter inom ramen för den ordinarie anställningen. Direkta kostnader (resor, sammanträdeskostnader, etc.) belastar de medel som avsätts för kommittén.

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Rektor

BESLUT
2013-12-16

Sändlista

Riktlinjer för fakultetsgemensamma ämnesområden

Beslut

Rektor beslutar:

att uppdra åt dekanerna för LTV-fakulteten, NJ-fakulteten och S-fakulteten att inrätta kommittéer för de fakultetsgemensamma ämnesområdena. Kommittéerna ska vara bemannade och operativa senast den 1 mars 2014,

att uppdra åt dekanerna för LTV-fakulteten, NJ-fakulteten och S-fakulteten att årligen tillsammans genomföra möten med ordföranden för respektive ämnesområde, i syfte att styra och följa upp arbetet samt att vidta korrigerande åtgärder om önskat resultat ej uppnås,

att uppdra åt universitetsdirektören att ansvara dels för att innehållet i dessa riktlinjer beaktas i det årliga arbetet med förslag till anslagsfördelning och uppdrag, dels för att de genom detta beslut inrättade kommittéerna får erforderligt administrativt stöd, samt

att beslutet gäller från den 1 januari 2014.

Redogörelse för ärendet

Styrelsen beslutade den 20 juni 2013, § 57/13, bl.a. att fördelningen av statsanslag från fakulteterna till institutionerna ska baseras på innehållet i promemorian Harmonisering av anslag för forskning och utbildning på forskarnivå från fakultet till institution, daterad den 10 juni 2013 (dnr SLU.ua.2013.1.1.1-2824). Av promemorian framgår att huvuddelen av institutionernas basanslag ska fördelas på ämnesområden. Ämnesområde definieras som ”ett av fakulteten definierat forskningsfält som institutionen ges i uppdrag att utveckla och upprätthålla”. I den fortsatta beredningen av ärendet har tre fakultetsgemensamma ämnesområden identifierats av berörda dekaner och behandlats i rektors ledningsråd. Styrelsen har den 6 november 2013, § 97/13, beslutat att det ankommer på rektor att fastställa riktlinjer för tillämpningen av fakultetsgemensamma ämnesområden.

Motiv till beslutet

Samordning av resurser och ökat samarbete inom forskning och grundutbildning mellan forskargrupper inom samma eller angränsande områden är en nyckelfråga i strävan mot "Ett SLU" med ökad tydlighet och högre kvalitet. I nuläget finns aktiva forskargrupper inom växtskydd, växtförädling och odlingssystem, ämnen som också är viktiga inom grundutbildningen, på institutioner fördelade på tre fakulteter. Den beslutade fakultetsindelningen (den 20 juni 2013, § 57/13) medför att den hittillsvarande, ofullständiga ansvarsuppdelningen mellan fakulteterna för dessa ämnesområden kvarstår.

Denna fortsatta överlappning av ansvaret för de tre ämnesområdena medför emellertid även betydande möjligheter. Fördelarna utgörs av de olikheter som den nuvarande uppdelningen har medfört, t.ex. vad gäller den regionala kopplingen till samverkanspartners, och närheten till forskargrupper inom andra ämnesområden.

Det finns redan ett kontaktorgan, FältForsk, där olika ämnesgrupper (t.ex. växtskydd, ogräs, odlingssystem) har arbetat under ett antal år med samordning mellan SLU och några av våra intressenter (t.ex. Hushållningssällskapen och Jordbruksverket). Området ogräsbiologi utgör ett bra exempel där samarbetet mellan forskargrupperna i Ultuna och Alnarp ökat betydligt under senare år. Genom att bidra med olika kompetenser och dra nytta av varandras nätverk har dessa forskargrupper varit lyckosamma i att gemensamt starta nya projekt med såväl intern som extern finansiering. Grupperna har vid flera tillfällen tillsammans representerat SLU vid presentationer av projektidéer och resultat för olika kategorier av avnämare.

Under arbetet med "Framtidens SLU" har det blivit alltmer uppenbart att även institutioner vid S-fakulteten i Alnarp, Uppsala och Umeå är starka intressenter inom dessa ämnesområden. Många grundläggande aspekter på skogsskötsel har stora likheter med de som rör t.ex. jordbrukets odlingssystem.

För att i framtiden stärka bilden av "Ett SLU", minimera riskerna för överlappningar och dra nytta av gemensamma resurser och kompletterande kompetens, behövs en satsning på samarbete inom såväl forskning som grundutbildning mellan forskargrupper med olika geografisk och organisatorisk tillhörighet. Ett sätt att åstadkomma detta är att avsätta medel för bildandet av "plattformar" för samarbete mellan forskare inom samma eller näraliggande ämnesområden. Med medel för resor, kurser, möten, ansökningar externa medel och gemensamma anställningar (t.ex. doktorander) kan universitetet uppnå stora synergifördelar vad gäller såväl forskning som undervisning och samverkan. Det är dock viktigt att ämnesområdena blir en väl integrerad del med fakulteternas verksamhet och andra gemensamma funktioner som FältForsk, EPOK, Partnerskap, Future-satsningar etc.

Beslutets innebörd och bedömda konsekvenser

Beslutet innebär att det ges en organisatorisk plattform för hanteringen av de fakultetsgemensamma ämnesområdena.

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Lisa Sennerby Forsse efter föredragning av enhetschef Daniel Gillberg och i närvaro av universitetsdirektör Martin Melkersson.

Lisa Sennerby Forsse

Daniel Gillberg

Sändlista

Dekanerna
Universitetsdirektören

Kopia för kännedom

Prorektor
Vicerektorer
Avdelningschefer (motsv.) inom universitetsadministrationen
Internrevisionen